

3 Costas na mBeart Cobhsaíochta Baincéireachta amhail deireadh 2014

- 3.1** I ndiaidh thús na géarchéime airgeadais in 2008, ghlac an Stát roinnt beart chun an córas baincéireachta a chobhsú. Díríodh na chéad fhreagairtí don ghéarchéime, ag deireadh 2008 agus 2009, ar thacaíocht leachtachta ó Bhanc Ceannais na hÉireann agus ráthaíochtaí Stáit le haghaidh dliteanas bainc. Cruthaíonn roinnt de na bearta sin dliteanais theagmhasacha suntasacha don Stát.
- 3.2** I measc na mbeart a glacadh ó 2008 thug an Banc Ceannais cúnamh leachtachta eisceachtúil do bhainc na tíre, thug an Rialtas ráthaíochtaí taiscí agus ráthaíochtaí maidir le dliteanais áirithe eile, rinneadh athchaipitliú ar bhainc na tíre agus bunaíodh an Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní (GNBS/NAMA) d'fhonn sócmhainní bearnaithe a fháil ó bhainc.
- 3.3** Is é aidhm na tuarascála seo meastachán a thabhairt, amhail deireadh 2014, ar an gcostas airgeadais a bhain leis na bearta cobhsaíochta baincéireachta a ghlac an Stát. Tugtar cuntas sa tuarascáil freisin ar mhéid na gcostas comhairliúcháin a tabhaíodh maidir le gníomhaíochtaí cobhsaíochta baincéireachta agus na costais a tabhaíodh maidir le haonad bainistíochta scairsheilbhe na Roinne Airgeadais (an Roinn), a bhfuil cúram air as infheistíochtaí an Stáit sna bainc a bhainistiú.

Forbhreathnú ar Chostais

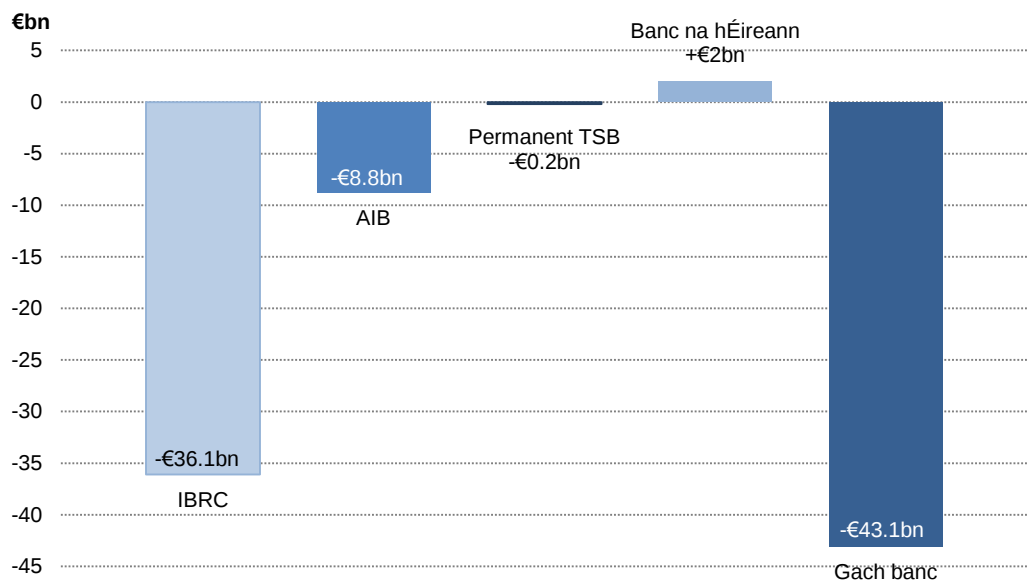
- 3.4** Is furasta na suimeanna a bhaineann le hathchaipitliú banc, lena n-áirítear cumhdach a gcuid caillteanais, a aithint. Is furasta tríd is tríd ioncam a fhabhraítear ó na hinfheistíochtaí a aithint freisin. Mar sin féin, teastaíonn nósanna imeachta meastacháin chun na costais a thabhaíonn an Stát chun na hinfheistíochtaí a mhaoiniú a aithint agus chun teacht ar luacháil maidir le leas an Stáit i sócmhainní baincéireachta. Ba cheart a thabhairt ar aird freisin gurb ag pointe ama atá na meastacháin, agus athróidh siad – is féidir le luach scairshealbha an Stáit i mbainc ardú nó titim amach anseo, agus leanfaidh an costas maidir le fónamh an fhiachais a úsáidtear chun na hinfheistíochtaí a mhaoiniú ag fabhrú ar feadh cuid mhaith blianta amach anseo.
- 3.5** Meastar san anailís imscrúdaithe gurbh é an glanchostas ó bhearta cobhsaíochta baincéireachta don Stát suas go dtí deireadh 2014 ná thart ar €60 billiún. Bhí luach measta infheistíochtaí an Stáit i mbainc an 31 Nollaig 2014 thart ar €17 billiún, a d'fhág glantoradh don Stát de thart ar €43 billiún (féach Fíor 3.1). Cinnfear an costas athfhillteach bliantúil fadtéarmach don Stát maidir leis an bhfiachas a bhaineann leis na hinfheistíochtaí sin a fhónamh leis an leibhéal rátaí úis, go háirithe, costas iasachtaithe an Stáit.¹
- 3.6** Ina theannta sin, ag deireadh 2014
- bhí caillteanais charntha de €126 milliún tuairiscithe ag NAMA. Tá sé tugtha le fios ag NAMA, áfach, go bhfuil súil aige barrachas suas le €1 billiún a dhéanamh ar a fhoirceannadh.
 - Bhí fócaíochtaí thart ar €152 milliún maidir le seirbhísí comhairliúcháin déanta ag an mBanc Ceannais, ag Gnómhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (NTMA), ag an Roinn agus ag an gCúlchiste Náisiúnta Pinsean (NPRF).
 - Ó mhí Lúnasa 2011, bhí thart ar €7.6 milliún tabhaithe ag feidhmiú aonaid tiomnaithe bainistíochta baincéireachta agus scairsheilbhe sa Roinn.

¹ I measc na bhfachtóirí eile a chinneadh costas fónaimh fadtéarmach an fhiachais beidh an méid a réadóidh an Stát dá cuid infheistíochtaí eile agus an t-achar a bheidh bannaí rialtais i seilbh an Bhainc Ceannais.

Fíor 3.1 Glantordadh measta ó bhearta cobhsaíochta baincéireachta amhail an 31 Nollaig 2014

	€ billiún	€ billiún
Costas maidir le hathchaipitliú na mbanc (infheistíochtaí)		66.8
Costas measta fhónamh fiachais (go deireadh na Nollag 2014) ^a		8.7
<i>Lúide ioncam ag eascairt as:</i>		
Diúscairtí infheistíochtaí	(5.3)	
Ioncam ó infheistíochtaí	(3.8)	
Glanioncam ó scéimeanna ráthaíochta dliteanas	(3.3)	
Ioncam gaolmhar measta ón mBanc Ceannais ^b	(3.3)	(15.7)
Glanhostas measta don Stát ó bhearta cobhsaíochta baincéireachta amhail an 31 Nollaig 2014		59.8
Luach iarmharach measta na n-infheistíochtaí amhail an 31 Nollaig 2014		(16.7)
Glantordadh measta don Stát ó bhearta cobhsaíochta baincéireachta amhail an 31 Nollaig 2014		43.1
Costas measta bliantúil fhónamh an fhiachais ^c		0.85 – 1.7

Glantordadh measta ón mbanc amhail deireadh 2014

Foinse: Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste. Féach larscríbhinn A chun tuilleadh sonraí a fháil.

- Nótaí:
- a Áirítear le costas measta an fiachais a bhaineann leis an infheistíocht i mbainc a fhónamh costais bharúlacha fónamh fiachais na n-infheistíochtaí arna ndéanamh ag an NPRF.
 - b Rinneadh meastachán san imscrúdú ar an gcion d'ioncam barrachais an Bhainc Ceannais atá inchurtha i leith beart cobhsaíochta baincéireachta.
 - c Glactar leis go mbeidh na rátaí úis idir 2% go dtí 4% sa bhliain; cinnfear an costas iarbhrí le costas iasachtaithe an Stáit.

Caipitliú na mBanc

3.7 Maoiníodh infheistíochtaí €66.8 billiún tríd

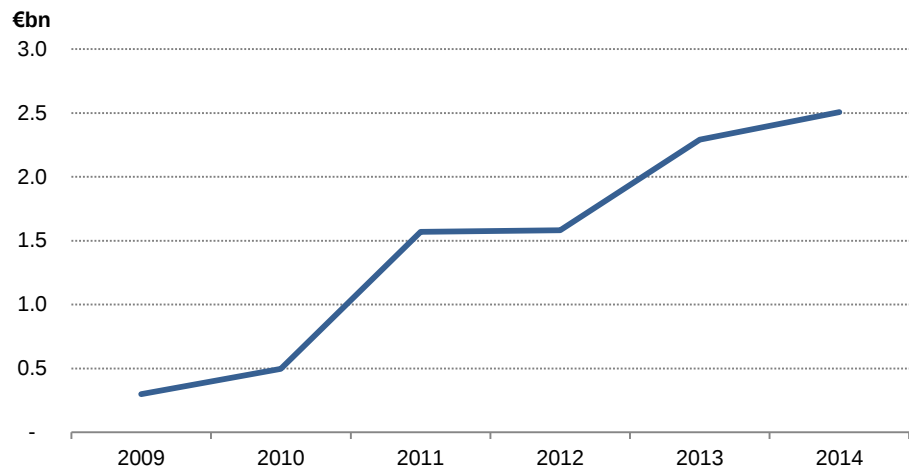
- an Státchiste – €44.4 billiún, lena n-áirítear €30.85 billiún i bhfoirm nótaí gealltanais. I mí Feabhra 2013, i ndiaidh leachtaitheoirí a cheapadh ar an IBRC, tháinig bannaí rialtais in ionad na nótaí gealltanais dar luach €25.034 billiún a bhí i seilbh an Bhainc Ceannais mar chomhthaobhacht le tabhairt ar iasacht don IBRC
- an NPRF – €22.4 billiún, lena n-áirítear athinfheistíocht de €1.7 billiún i ngnáthascaireanna a fuarthas in lieu ar dhíbhinní ar scaireanna tosaíochta.

3.8 Tá tuilleadh sonraí maidir leis na hinfeistíochtaí agus an t-ioncam uathu le fáil in larscríbhinn B.

Costais Fónaimh an Fhiachais

3.9 I dteanna chostas caipitil na n-infheistíochtaí, is é an Stát a sheasann na costais bhliantúla fónaimh fiachais a bhaineann leo. Measadh san imscrúdú go raibh an costas fónaimh fiachais don Stát a bhaineann leis na hinfeistíochtaí (lena n-áirítear costais bharúlacha fónaimh fiachais na n-infheistíochtaí arna ndéanamh ag an NPRF) thart ar €8.7 billiún ar an iomlán don tréimhse 2009 go dtí 2014 (féach Fíor 3.2).

Fíor 3.2 Costais mheasta maidir le fónamh d'fhiachas a bhain le hinfeistíochtaí an Stáit i mbainc, 2009 go dtí 2014

Foinse: Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

3.10 Tá dhá ghné ag baint leis na costais mheasta maidir le fónamh d'fhiachas

- na costais úis a tabhaíodh ar iasachtaí chun infheistíochtaí airgid thirim arna ndéanamh ag an Státchiste, nótaí gealltanais arna n-eisiúint ag an Aire Airgeadais agus bannaí rialtais arna n-eisiúint ag an NTMA, a mhaoiniú, agus
- costais bharúlacha úis an mhaoinithe a d'úsáid an NPRF ina chuid infheistíochtaí (féach Fíor 3.3).

Fíor 3.3 Infheistíochtaí ag an NPRF – costais bharúlacha fhónamh fiachais

Mhaoinigh an NPRF a infheistíochtaí óna chuid acmhainní féin. Dá bhrí sin, ní raibh aon mhuiressa díreach úis ar an Stát de bharr na n-infheistíochtaí sin. Mar sin féin, i gcás nach ndéanfaí na cistí NPRF (infheistíocht airgid thirim de thart ar €20.7 billiún) a infheistiú sna bainc, d'infheisteodh an NPRF na cistí chun toradh a thuilleamh nó d'fhéadfadh na cistí a bheith ar fáil don Stát agus iad a bheith in úsáid mar mhodh eile ar iasachtú chun críocha eile. Dá bhrí sin, tá deis chostas ar an Stát as an infheistíocht. Ar mhaithe leis an imscrúdú seo, ríomhadh an costas barúlach mar an t-ús a thabhaigh an Stát chiste ar na hiasachtaí a d'fhéadfaí a sheachaint dá mbeadh na cistí NPRF ar fáil don Stát chun críocha seachas iad a infheistiú i mbainc.

- 3.11** Bhí an t-ús ar an bhfiachas náisiúnta, mar aon le híocaíochtaí úis ar nótaí gealltanais, don tréimhse 2009 go dtí 2014 thart ar €31.7 billiún. Is ionann an costas measta de €8.7 billiún a bhain le fónamh an fhiachais a bhaineann le hinfeistíochtaí suas go deireadh 2014 (lena n-áirítear costais bharúlacha fónaimh fiachais na n-infheistíochtaí arna ndéanamh ag an NPRF) agus beagnach 28% de sin.
- 3.12** Tá breis sonraí maidir le costais mheasta fónaimh fiachais agus an modheolaíocht a úsáideadh san imscrúdú leagtha amach in Iarscríbhinn C.

Ioncam ón mBanc Ceannais a Bhain le Cobhsaíocht Baincéireachta

- 3.13** Féadfaidh an Banc Ceannais suas le 20% dá fharasbarr ioncaim a choimeád gach bliain, rud dá réir sin a mhéadaíonn a chúlchistí.¹ Íocann sé an iarmhéid leis an Stát chiste i bhfoirm díbhinní bliantúil, sa bhliain i ndiaidh na bliana inar saothraíodh an t-ioncam.
- 3.14** Sna blianta idir 2009 agus 2014, measadh san imscrúdú go raibh thart ar €4.1 billiún d'fharasbarr ioncaim an Bhainc Ceannais inchurtha i leith ionstraimí airgeadais a bhí á sealbhú de bharr beart cobhsaíochta baincéireachta arna nglacadh ag an Stát, agus astu sin íocadh €3.3 billiún leis an Stát i bhfoirm díbhinní (féach Fíor 3.4). Ba ionann é sin agus 52% de na díbhinní iomlána (€6.4 billiún) a d'íoc an Banc Ceannais thar an tréimhse sin.

¹ Cinneann Coimisiún an Bhainc Ceannais an méid farasbarr ioncaim a bheidh le coimeád gach bliain. Gach bliain ó 2008 go dtí 2014, choimeád an Banc Ceannais 20% dá fharasbarr ioncaim.

Fíor 3.4 Meastachán de dhíbhinn an Bhainc Ceannais inchurtha i leith idirbheart maidir le bearta cobhsaíochta baincéireachta, 2009 go dtí 2014

	Glanioncam ús	Gnóthachain ar dhiúscairt bannaí	Iomlán	80% áirithe i ndíbhinní íochta leis an Stát
	€bn	€bn	€bn	€bn
Cúnamh leachtachta eisceachtúil ^a	1.89	—	1.89	1.51
Bannaí Rialtais, nó bannaí ráthaithe ag an Rialtas, i seilbh an Bhainc Ceannais ^b	1.48	0.74	2.22	1.78
Iomlán	3.37	0.74	4.11	3.29

Foinse: Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

- Nótaí:
- a Idir 2009 agus 2013, tugadh cúnamh leachtachta eisceachtúil do na ceithre bhanc a ndearna an Stát caipitiú orthu.
 - b Ina measc sin bhí bannaí bainteach le IBRC arna n-eisiúint ag NAMA, bannaí a heisíodh chun íocaíocht €3.06 billiún ar nóta gealltanais a dhéanamh agus bannaí a heisíodh chun teacht in ionad nótaí gealltanais dar luach €25.034 billiún nuair a rinneadh leachtú ar IBRC.

- 3.15** Tugadh an chuid is mó den chúnamh leachtachta eisceachtúil (beagnach 90% bunaithe ar ús a fuarthas ón mBanc Ceannais) don IBRC agus bhain an t-ioncam agus na gnóthachain go léir maidir le bannaí rialtais leis an IBRC. Ar an iomlán, tá thart ar 95% den €3.3 billiún de dhíbhinní an Bhainc Ceannais don Stát sna blianta 2009 go dtí 2014 a éiríonn as bearta cobhsaíochta baincéireachta inchurtha i leith idirbheart idir an Banc Ceannais agus an IBRC (féach Fíor 3.5).

Fíor 3.5 Méid de dhíbhinn an Bhainc Ceannais do na blianta 2009 go dtí 2014 atá inchurtha i leith beart cobhsaíochta baincéireachta, de réir bainc

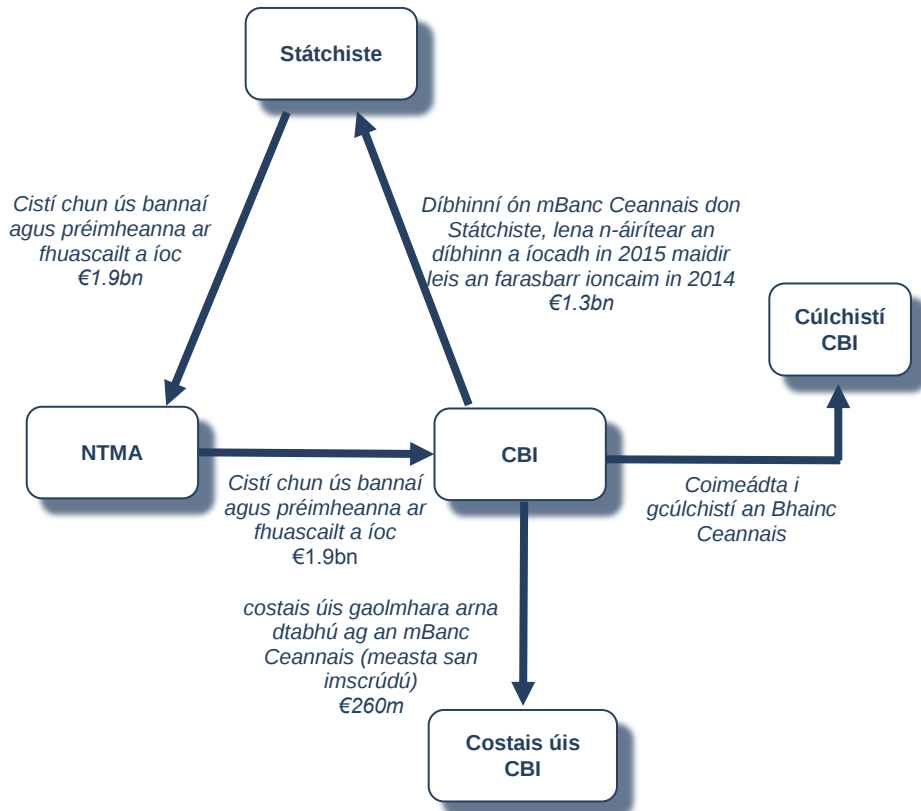
	AIB	Banc na hÉireann	Permanent TSB	IBRC	Iomlán
	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn
Díbhinn inchurtha i leith beart cobhsaíochta baincéireachta	0.05	0.08	0.04	3.12	3.29

Foinse: Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

- 3.16** Le haghaidh na mblianta 2009 go dtí 2014, mhéadaigh cúlchistí an Bhainc Ceannais de €1.36 billiún ó €1.32 billiún go dtí €2.68 billiún. Measadh san imscrúdú go raibh thart ar €820 milliún de sin de bharr glanioncaim a bhí coimeáda ag an mBanc Ceannais ó idirbhearta maidir le bearta cobhsaíochta baincéireachta (€380 milliún maidir le hús a saothraíodh ar chúnamh leachtachta eisceachtúil agus €440 milliún maidir le hús agus gnóthachain ar bhannaí rialtais).
- 3.17** Íocann an NTMA an t-ús ar na bannaí i seilbh an Bhainc Ceannais, ó chistí an Stáitchiste. Ina theannta sin, in 2014, d'athcheannaigh an NTMA roinnt de na bannaí ar ais ón mBanc Ceannais ar biseach, rud a chruthaigh gnóthachan de €180 milliún don Bhanc Ceannais.

- 3.18** Tá cuid shuntasach (arna mheas ag an imscrúdú ag beagnach 70%) den ús agus de na préimheanna a d'íoc an NTMA leis an mBanc Ceannais curtha ar ais chuig an Státchiste mar chuid den díbhinn a d'íoc an Banc Ceannais as a fharasbarr ioncaim, rud a laghdaigh glanchostas fhónamh na coda seo den fhiachas. Tá cuntas ar an sreabhadh ciorclach seo de chistí in Fíor 3.6.

Fíor 3.6 Bannaí IBRC-bainteach i seilbh an Bhainc Ceannais – sreabhadh cistí ón/chuig an Státchiste, 2013 agus 2014^a

Foinse: Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

Nóta: a Ina theannta sin, réadaigh an Banc Ceannais €562 milliún eile ó dhiúscairt bannaí IBRC-gaolmhar ar an margadh oscailte. Níor tháinig na cistí sin ón Státchiste.

Bannaí Rialtais arna sealbhú ag an mBanc Ceannais

- 3.19** In 2013, fuair an Banc Ceannais bannaí rialtais arna n-eisiúint ag an NTMA i ndiaidh leachtú an IBRC.
- Eisíodh bannaí ráta chomhlúthaigh le luach ainmniúil de €25.034 billiún a thiocfaidh in aibíocht faoi cheann 25 go 40 bliain, le teacht in ionad nótaí gealltanais.
 - Banna rialtais 2025 Éireannach ar 5.4% le luach ainmniúil €3.5 billiún.
- 3.20** I rith 2013 agus 2014, réadaigh an Banc Ceannais gnóthachain de bheagnach €743 milliún ó dhiúscairt roinnt de na bannaí sin.
- D'eascair €180 milliún de na gnóthachain sin ó dhiúscairt siar go dtí an NTMA de bannaí ráta chomhdhlúthaigh le luach ainmniúil de €500 milliún.
 - D'eascair €562 milliún de na gnóthachain sin ó dhiúscairtí ar an margadh oscailte de €2.65 billiún luach ainmniúil na mbannaí rialtais 5.4%.
- 3.21** Ina theannta sin, fuair an Banc Ceannais sócmhainní eile, lena n-áirítear bannaí NAMA, mar thoradh ar leachtú an IBRC.
- 3.22** Ag deireadh 2014, thuairiscigh an Banc Ceannais gnóthachain neamhréadaithe de €9.4 billiún ar na bannaí a bhí fágtha a bhí ina sheilbh ar an dáta sin – €9.1 billiún maidir leis na nótaí ráta chomhdhlúthaigh agus beagnach €300 milliún maidir leis an mbanna rialtais 2025 Éireannach ar 5.4%. D'eascair na gnóthachain mar gheall go raibh an toradh ar bhannaí rialtais níos ísle ag tráth na diúscairthe (gnóthachain réadaithe), agus ag deireadh na bliana le haghaidh na mbannaí a bhí fágtha (gnóthachain neamhréadaithe), ná mar a bhí nuair a fuair an Banc Ceannais na bannaí.
- 3.23** Luaigh an Banc Ceannais ina thuarascáil bhliantúil 2014 go bhfuil sé i gceist aige comhphunann na mbannaí ráta chomhdhlúthaigh agus an banna 5.4% a dhíol chomh luath agus is féidir, má cheadaítear é sin leis na coinníollacha cobhsaíochta airgeadais. Luadh ann go ndíolfaidh sé íosmhéideanna de na hurrúis sin de réir an sceidil seo a leanas: 2015-2018 (€0.5 billiún in aghaidh na bliana), 2019-2023 (€1 billiún in aghaidh na bliana), agus 2024 ar aghaidh (€2 billiún in aghaidh na bliana go dtí go mbeidh na bannaí go léir díolta).
- 3.24** Nuair a dhéanfaidh an Banc Ceannais diúscairt ar na bannaí, méadóidh an glanchostas bliantúil don Státchiste maidir le fónamh an fhiachais a bhaineann leis na hinfheistíochtaí i mbainc mar íocfar ansin an t-ús ar na bannaí le páirtithe seachtracha agus ní aisíocfar aon chuid de sin ar ais leis an Státchiste i bhfoirm farasbarr ioncaim arna ghiniúint ag an mBanc Ceannais.
- 3.25** Tá an tionchar glan a bhíonn ag an diúscairt a dhéanann an Banc Ceannais ar bhannaí rialtais ar an Státchiste mar an gcéanna is cuma má dhéanann an NTMA fuascailt ar na bannaí ag úsáid cistí atá ar iasacht ar rátaí an mhargaidh, nó má dhíoltar na bannaí ar an margadh oscailte. Tá an costas éifeachtach dá bharr sin maidir le fónamh an fhiachais a bhaineann leis na diúscairtí mar an gcéanna.
- Má dhéanann an NTMA fuascailt ar na bannaí ag úsáid cistí ar iasacht, faigheann an Stát aon phréimh a íocann an NTMA ar fhuascailt, cibé mar chuid de dhíbhinn an Bhainc Ceannais nó atá coimeádta ag an mBanc ina chúlchistí.¹ Íocfaidh an NTMA ús ansin le páirtí sheachtrach ar na cistí a d'úsáid sé chun na bannaí a fhuascailt.

1 Glactar leis go bhfuil an toradh ar bhannaí ag a ndiúscairt níos ísle ná an toradh nuair a heisíodh na bannaí, rud a chruthaíonn gnóthachan ar dhiúscairt don Bhanc Ceannais.

- Má dhíoltar na bannaí le tríú páirtí, réadóidh an Banc Ceannais gnóthachan. Sna himthosca sin, leanann an NTMA ag íoc ús ar na bannaí, leis an gceannaitheoir, ar an ráta céanna a d'íocfaí leis an mBanc Ceannais. Déantar an ráta úis níos airde sin a fhritháireamh don Stát trí ghnóthachan an Bhainc Ceannais ar dhiúscairt.

3.26 Mar thoradh ar an diúscairt a dhéanfaidh an Banc Ceannais ar na bannaí tiocfaidh méadú ar an nglanchostas don Státchiste toisc go mbeidh ús a íocadh roimhe sin leis an mBanc Ceannais (agus tugtha ar ais don Státchiste nó coimeáda ag an mBanc Ceannais ina chuid cúlchistí) iníoctha le tríú páirtí anois.

3.27 Dúirt an Banc Ceannais nach gá go bhfaigheadh an Stát buntáiste as moill a chur ar dhiúscairt na mbannaí. Thug sé le fios nach sealbhóidh sé na bannaí go rachaidh siad in aibíocht mar sin caithfear iad a athmhaoiniú ag pointe éigin, agus d'fhéadfadh glanchostais fónaimh níos mó a bheith ag baint le díolacháin moillithe nó athmhaoiniú sa bhfadtearma, ag brath ar ghluaiseachtaí amach anseo i rátaí úis.

Ioncam ó Scéimeanna Ráthaíochta Dlíteanas

3.28 Ráthaigh an Stát roinnt dlíteanas bainc faoi thrí phríomhscéim

- an Scéim Ráthaíochta Taiscí (DGS) faoina ndéantar taiscí daoine aonair in institiúidí nó forais chreidmheasa cumhdaithe¹ a ráthú go dtí teorainn €100,000 in aghaidh an taisceora incháilithe in aghaidh na hinstitiúide. Ní bhíonn aon táillí ráthaíochta iníoctha leis an Stát faoin scéim seo.
- Thug Scéim na bhForas Creidmheasa (Tacaíocht Airgeadais) (CIFS), a bhí i bhfeidhm idir 2008 agus 2010, ráthaíocht as raon leathan dlíteanas bainc do seacht gcinn d'institiúidí a roghnaigh leas a bhaint as an scéim. B'éigean do na hinstitiúidí/forais chreidmheasa íocaíochtaí a dhéanamh as an gcosaint a cuireadh ar fáil faoin scéim.²
- Tháinig an Scéim Ráthaíocht Dlíteanas Incháilithe (ELG) i bhfeidhm i mí na Nollag 2009 agus dúnadh é do dhlíteanas nua i mí Márta 2013. Ag an am, ráthaíodh dlíteanas de thart ar €74.6 billiún faoin scéim. B'éigean do na ceithre institiúid a bhí rannpháirteach sa scéim táillí a íoc ar an gcumhdach a fuair siad.³

3.29 Faoi dheireadh 2014, bhí glanioncam de thart ar €3.3 billiún faighte ag an Stát faoi na scéimeanna – bhí €4.4 billiún faighte i dtáillí agus bhí beagnach €1.1 billiún íoctha in éilimh (féach Fíor 3.7). Tá tuilleadh sonraí maidir le gach scéim leagtha amach in larscríbhinn D.

1 Níl ach institiúidí/forais a bhfuil ceadúnas acu taiscí a fháil in Éirinn agus údaraithe ag an mBanc Ceannais cumhdaithe.

2 Ba iad na forais a bhain leas as an scéim ná AIB, Anglo, Banc na hÉireann, EBS, Irish Life and Permanent, INBS agus Postbank Limited (na 'forais chumhdaithe').

3 AIB, IBRC, Banc na hÉireann agus Irish Life and Permanent.

4 Meastar na costais bhliantúla leanúnacha maoinithe le haghaidh an dá bhanc eile ag thart ar €60 maoiniú le haghaidh Banc na hÉireann agus €100 milliún le haghaidh Permanent TSB.

Fíor 3.7 Glanioncam ó scéimeanna ráthaíochta dlíteanas, 2010 go dtí 2014

	DGS	CIFS	ELG	Iomlán
	€bn	€bn	€bn	€bn
Táillí íoctha leis an Státchiste ^a	–	0.8	3.6	4.4
Éilimh a d'íoc an Státchiste	–	–	(1.1) ^b	(1.1)
Glanioncam	–	0.8	2.5	3.3

Foinsí: An Banc Ceannais agus an Roinn Airgeadais.

Nótaí: a Áirítear leis thart ar €8 milliún in ús a saothraíodh nuair a bhí na táillí ar taisce sa Bhanc Ceannais.

b Luaigh an Roinn go bhfuiltear ag súil go ndéanfar an €1.1 billiún a íocadh faoin scéim ELG a ghnóthú nuair a bheid leachtú an IBRC curtha i gcrích.

Costais Leanúnacha Fónamh Fiachais agus Ioncam ó 2015

- 3.30** Ag deireadh 2014, leanann an Státhiste ag tabhú an chostais a bhaineann le fónamh an fhiachais a bhaineann le costas €60 billiún na n-infheistíochtaí sna bainc. Measadh san imscrúdú go mbeidh an costas sin thart ar €2.3 billiún le haghaidh 2015. Baineann formhór de sin leis an IBRC (thart ar €1.2 billiún) agus AIB (thart ar €0.9 billiún).⁴
- 3.31** Baineann thart ar aon trian de na costais mheasta bliantúla maidir le fónamh fiachais 2015 leis na bannaí rialtais i seilbh an Bhainc Ceannais, a shealbhaíonn formhór na mbannaí a d'eisigh an Stát i ndiaidh leachtú an IBRC. Déanfar an costas fónamh fiachais a bhaineann leis na hinfeistíochtaí a fhritháireamh i bpáirt le farasbarr ioncaim a d'foc an Banc Ceannais leis an Státhiste ón ús a shaothraíonn sé ó na bannaí sin, agus as aon ghnóthachain ar dhiúscairtí.
- 3.32** Ina theannta sin, leanann an Stát ag fáil roinnt táillí maidir le dliteanais atá cumhdaithe faoin scéim ELG – thit siad sine go suntasach in 2013 agus 2014.
- 3.33** Beidh costas fadtéarmach fhónamh an fhiachais a bhaineann leis na hinfeistíochtaí ag brath ar roinnt imthosca lena n-áirítear
- an méid a réadaíonn an Stát do na hinfeistíochtaí atá fágtha. De réir mar a dhéanfaidh an Stát tuilleadh diúscairtí ar na hinfeistíochtaí, titfidh an fiachas a bhaineann leis na hinfeistíochtaí. Má réadaíonn an Stát luach measta na n-infheistíochtaí atá fágtha amhail deireadh 2014 (€16.7 billiún), tabhóidh sé dá réir sin an costas fónamh de thart ar €43 billiún fiachais go fadtéarmach. D'fhéadfadh an méid a bheadh le maoiniú a bheith éagsúil uaidh sin, más mó nó níos lú luach diúscairta na n-infheistíochtaí atá fágtha ná luachálacha deireadh 2014
 - an tréimhse a leanann an Banc Ceannais ag sealbhú bannaí rialtais. Fad is a bhíonn na bannaí sin ag an mBanc Ceannais, déanfar an costas úis don Stát a fhritháireamh le hioncam ón mBanc Ceannais
 - costas maoinithe an Stáit de réir mar a dhéanann sé athmhaoiniú ar fhiachas reatha nuair a théann sé in aibíocht.
- 3.34** Go fadtéarmach, réamh-mheastar go mbeidh an costas fónamh fiachais a bhaineann leis na hinfeistíochtaí thart ar €430 milliún sa bhliain (má réadaítear €17 billiún i gcomhair na n-infheistíochtaí fágtha) le haghaidh gach pointe céatadáin a focann an Stát ar a fhiachas. Mar shampla, ag rátaí 2% agus 4%, bheadh an costas fónamh fiachais idir thart ar €850 milliún agus €1.7 billiún sa bhliain.

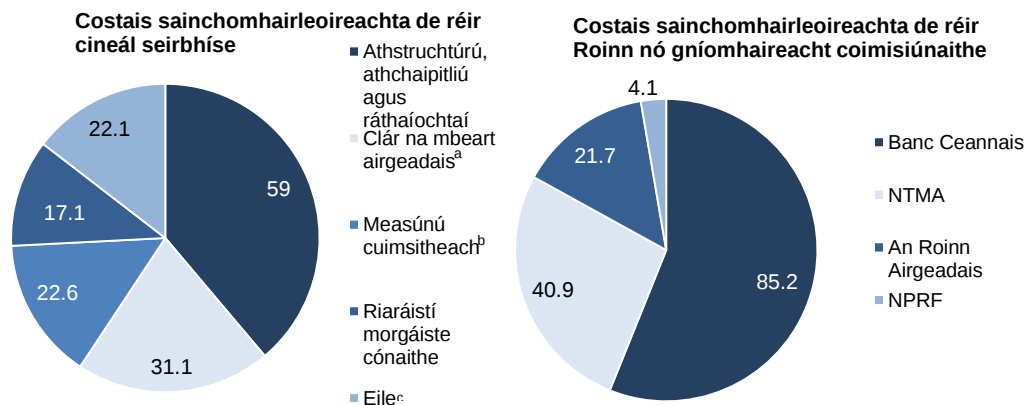
An Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní

- 3.35** Ba é an aidhm a bhí le NAMA ná sócmhainní bainc áirithe a bhain le réadmhaoín a fháil (iasachtaí réadmhaoine den chuid is mó d'fhéichiúnaithe) ó bhainc na hÉireann, na hiasachtaí agus comhthaobhacht ghaolmhar a choinneáil agus a bhainistiú agus go bunúsach na sócmhainní sin a dhiúscairt ar bhealach a chosnaíonn leasanna an Stáit.¹
- 3.36** D'foc NAMA €31.8 billiún le bainc chun iasachtaí a bhain le réadmhaoín a cheannach agus bhí díreach os cionn €74.4 billiún dlite ar na hiasachtóirí de bharr na n-iasachtaí sin. Bhí caillteanas thart ar €42.6 billiún ar na bainc mar thoradh ar na hiasachtaí, nó 57% de luach anonn na n-iasachtaí.
- 3.37** Tá tuairisc i ráitis airgeadais NAMA ó 2010 go 2014 maidir le caillteanais charntha de €126 milliún. Tá sé tugtha le fios ag NAMA, áfach, go bhfuil súil aige barrachas thart ar €1 billiún a dhéanamh ar a fhoirceannadh.

Costas na Seirbhísí Sainchomhairleoireachta

- 3.38** Bhain an Stát, tríd an mBanc Ceannais, an NTMA, an Roinn agus an NPRF, úsáid fhorleathan as seirbhísí comhairleoirí agus iad ag forbairt agus ag cur i bhfeidhm na mbeart a bhfuil sé mar aidhm acu earnáil na baincéireachta a chobhsú.
- 3.39** Faoi dheireadh 2014, bhí costas beagnach €152 milliún ag baint leis na seirbhísí sin. Tá sé ráite ag an Roinn freisin, nuair is iomchuí, go bhfaigheann sí comhairle ó ghnólachtaí ar bhonn pro bono.
- 3.40** Leagtar amach i Fíor 3.8 na costais sainchomhairleoireachta a tabhaíodh, arna rangú de réir an chineál seirbhíse a soláthraíodh agus de réir na Roinne nó na gníomhaireachta coimisiúnaithe. Ceithre ghnólacht a rinne 60% den chaiteachas sin – Arthur Cox (€33.1 milliún), Blackrock Financial Management (€23.5 milliún), Ernst and Young (€20.9 milliún) agus KPMG (€13.2 milliún).
- 3.41** Tá sonraí maidir leis na híocaíochtaí a rinneadh arna rangú de réir na bliana inar tabhaíodh iad agus na híocaíochtaí a rinneadh le sainchomhairleoirí leagtha amach in larscríbhinn E.

Fíor 3.8 Íocaíochtaí as seirbhísí sainchomhairleoireachta arna rangú de réir an chineál seirbhíse agus de réir an chomhlachta coimisiúnaithe, 2008 go 2014 (€ milliúin)

Foinsí: An Banc Ceannais, NTMA, An Roinn Airgeadais agus an NPRF.

- Nótaí:
- a Is athbhreithniú a bhí i gclár um bearta airgeadais an Bhainc Ceannais ar mheasúnuithe caipitil agus cistithe bhainc inmheánacha na hÉireann.
 - b Rinneadh measúnú i measúnú cuimsitheach an Bhainc Ceannais Eorpaigh, ag ionchorprú athbhreithnithe ar cháilíocht na sócmhainní agus tástálacha struis, ar staid airgeadais na mbanc sular tugadh isteach an Sásra Maoirseachta Aonair i mí na Samhna 2014.
 - c Áirítear in eile comhairle ghinearálta (€10.0 milliún) agus comhairle maidir le comhair chreidmheasa (€4.2 milliún), NAMA (€2.9 milliún), bainistíú géarchéime (€2.5 milliún), náisiúnú na mbanc (€2.0 milliún), fiosrúchán maidir leis an ngéarchéim baincéireachta (Nyberg) (€0.4 milliún) agus cúnamh leachtachta (€0.1 milliún).

- 3.42** Luaigh an Roinn go chuir sí próisis i gcrích chun painéil comhairleoirí airgeadais agus dlí a cheapadh chun cúnamh a thabhairt i gcúrsaí amhail díol infheistíochtaí bainc an Stáit sa todhchaí agus cúrsaí eile a d'fhéadfadh teacht chun cinn ó am go ham. Tá an liostaí gnólachtaí ar gach painéal le fáil in larscríbhinn E.

1 Ba iad na bainc ná Anglo, AIB, Banc na hÉireann, INBS agus EBS.

- 3.43** Dúirt an Banc Ceannais agus an NTMA go bhfaigheann siad ar ais cuid mhór de na costais sainchomhairleoireachta ó na bainc, agus deir an Roinn go bhfaigheann siad féin ar ais cuid de na costais freisin.

Aonad Bainistíochta Scairsheilbhe

- 3.44** Tugadh aonad baincéireachta NTMA ar iasacht don Roinn an 5 Lúnasa 2011 agus mar thoradh air sin cruthaíodh aonad bainistíochta scairsheilbhe nua atá neamhspleách as féin.
- 3.45** Tá an t-aonad bainistíochta scairsheilbhe freagrach as bainistiú a dhéanamh ar scairshealbha an Aire Airgeadais in earnáil na baincéireachta agus in NAMA, agus déanann sé ionadaíocht ar leasanna an Aire maidir le maoirseacht NAMA, na gcomhar creidmheasa agus leachtacht IBRC.
- 3.46** Ba é an costas a bhain leis an aonad a oibriú ó bunaíodh é go dtí deireadh 2014 ná €7.6 milliún. Faoi láthair, tá thart ar 20 ball foirne Roinne agus ball foirne ón NTMA fostaithe san aonad. Dúirt an Roinn go bhfuil raon saineolais ag na baill foirne atá fostaithe san aonad idir bhaincéireacht, margaí caipitil, airgeadas corparáideach agus saineolas dlí.

Conclúidí

- 3.47** Faoi dheireadh 2014, ba é an glanchostas measta a bhí ar an Stát de bharr na mbeart a glacadh chun an córas baincéireachta a chobhsú ná díreach faoi bhun €60 billiún. Rinneadh glanifheistíochtaí (tar éis diúscairtí) de dhíreach os cionn €61 billiún agus costais fónamh fiachais mheasta a bhain leis na hinfeistíochtaí de bheagnach €9 billiún a fhritháireamh le glan-ioncam díreach os cionn €10 billiún ar an iomlán ó na hinfeistíochtaí, scéimeanna ráthaíochta dliteanas agus díbhinní gaolmhara ón mBanc Ceannais.
- 3.48** Ag deireadh 2014, ba ionann agus €16.7 billiún luach measta scairshealbha an Stáit a bhí fágtha in AIB, Banc na hÉireann agus Permanent TSB. Nuair a chuirtear na scairshealbha sin san áireamh, bhí costas de bheagán os cionn €43 billiún i gceist leis an nglantoradh measta amhail deireadh 2014.
- 3.49** Leanfaidh an glanchostas iomlán ag fás gach bliain toisc go dtabhóidh an Stát an costas a bhaineann leis an bhfiachas gaolmhar a fhónamh – atá measta ag thart ar €2.3 billiún le haghaidh 2015. Déanfar fritháireamh air sin le hioncam arna thuilleamh ag an mBanc Ceannais ar bhannaí rialtais a bhaineann leis an IBRC agus leanfaidh an Banc Ceannais ag sealbhú na mbannaí sin.
- 3.50** Go fadtéarmach, nuair a bheidh scairshealbha an Stáit atá fágtha díolta agus nuair a bheidh diúscairt déanta ag an mBanc Ceannais ar na bannaí rialtais ina sheilbh, cinnfear costas fónamh an fhiachais fadtéarmach gaolmhar ag féachaint ar na costais iasachta atá ann don Stát – thart ar €430 milliún i gcás gach pointe céatadáin arna thabhtú. I gcás rátaí iasachta idir 2% agus 4%, meastar go mbeidh an costas úis bliantúil idir €850 milliún agus €1.7 billiún.
- 3.51** Ní chuirtear san áireamh sa glantoradh measta aon toradh a d'fhéadfadh an Stát a fháil ó NAMA nó aon luach iarmharach in IBRC a d'fhéadfadh an Stát a thabhtú. Tá sé tugtha le fios ag NAMA go bhfuil súil aige barrachas de thart ar €1 billiún a dhéanamh faoin am a mbeidh sé foirceanta.

Ioncam Státchiste ón mBanc Ceannais

- 3.52** Meastar go bhfuil thart ar €3.3 billiún de na díbhinní iomlána bliantúla a d'íoc an Banc Ceannais leis an Státchiste do na blianta 2009 go dtí 2014 inchurtha i leith beart cobhsaíochta na baincéireachta – €1.5 billiún maidir le cúnamh leachtachta eisceachtúil a tugadh do na bainc agus €1.8 billiún in ioncam agus gnóthachain ó bhannaí rialtais atá i seilbh an Bhainc Ceannais.
- 3.53** Mar thoradh ar scairshealbha an Bhainc Ceannais ar bhannaí rialtais a bhain le cúrsaí baincéireachta (lena n-áirítear bannaí ráthaithe ag an Rialtas) tharla gluaiseacht chiorclach i gcistí idir comhlachtaí Stáit. D'íoc an NTMA thart ar €1.9 billiún leis an mBanc Ceannais in 2013 agus 2014, agus tugadh thart ar €1.3 billiún de sin ar ais don Státchiste mar chuid de dhíbhinn bliantúil an Bhainc Ceannais. Choinnigh an Banc Ceannais €330 milliún eile mar chúlchistí.

Toradh do Bhainc Aonair

- 3.54** Tá difríochtaí suntasacha idir na bainc aonair ó thaobh leibhéal na tacaíochta a thugann an Stát. Tar éis luach iarmharach measta infheistíochtaí an Stáit a chur san áireamh agus leithdháileadh an ioncaim agus na gcostas, ba é an toradh measta don Stát, amhail an 31 Nollaig 2014, maidir le gach institiúid ná
- IBRC – glanchostas measta de €36.1 billiún
 - AIB – glanchostas measta de €8.8 billiún
 - Permanent TSB – glanchostas measta de €0.2 billiún
 - Banc na hÉireann – glanbharrachas measta de €2 billiún.
- 3.55** Is mar gheall ar na costais leanúnacha a bhaineann leis an bhfiach atá i gceist leis na hinfheistíochtaí a fhónamh a glacadh na bearta chun an IBRC agus AIB a athchaipitliú.
- Tabhófar thart ar €1.2 billiún maidir leis an IBRC in 2015, cé go ndéanfar é sin a fhritháireamh le hioncam ón mBanc Ceannais toisc go sealbhaíonn sé formhór de na bannaí rialtais a bhaineann leis an IBRC.
 - Tabhófar thart ar €0.9 billiún maidir leis an AIB.
 - Tabhófar níos lú ná €0.2 billiún, ar an iomlán, maidir le Banc na hÉireann agus Permanent TSB.

Iarscríbhinn A Toradh amhail deireadh 2014

Taispeántar i Fíor 3.9 na codanna den ghlan-toradh ó bhearta cobhsaíochta baincéireachta amhail an 31 Nollaig 2014 maidir le gach banc.

Fíor 3.9 Glantordh measta, de réir bainc, ó bhearta cobhsaíochta baincéireachta amhail an 31 Nollaig 2014

	AIB ^a	Banc na hÉireann	Permanent TSB ^a	Bainc thrádála – iomlán	IBRC ^a	Iomlán
	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn
<i>Costas maidir le hathchaipitliú na mbanc, tríd infheistíochtaí</i>	(22.2)	(5.9)	(4.0)	(32.1)	(34.7)	(66.8)
<i>Costas measta fhónamh fiachais a bhain leis na hinfeistíochtaí</i>	(3.7)	(0.7)	(0.4)	(4.8)	(3.9)	(8.7)
<i>Diúscairtí infheistíochtaí</i>	–	4.0	1.3	5.3	–	5.3
<i>Ioncam ó infheistíochtaí</i>	2.0	1.6	0.2	3.8	–	3.8
Glanchostas measta na mbeart caipitlithe	(23.9)	(1.0)	(2.9)	(27.8)	(38.6)	(66.4)
Táillí a fuarthas faoi scéimeanna ráthaíochta dliteanas	1.7	1.5	0.7	3.9	0.5	4.4
Éilimh a rinneadh faoin scéim ráthaíochta dliteanas	–	–	–	–	(1.1)	(1.1)
Ioncam gaolmhar ón mBanc Ceannais ^b	0.1	0.1	–	0.2	3.1	3.3
Glanchostas measta amhail an 31 Nollaig 2014	(22.1)	0.6	(2.2)	(23.7)	(36.1)	(59.8)
Luach iarmharach measta amhail an 31 Nollaig 2014 ^c	13.3	1.4	2.0	16.7	–	16.7
Glantordh measta amhail an 31 Nollaig 2014	(8.8)	2.0	(0.2)	(7.0)	(36.1)	(43.1)

Foinse: Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

- Nótaí:
- a Áirítear le hinfeistíochtaí i mBainc-Aontas Éireann cpt (AIB) iad sin sa Chumann Oideach Foirgníochta (EBS) a fuair an AIB i mí Iúil 2011. D'athraigh Irish Life and Permanent a ainm go Permanent TSB i mí na Bealtaine 2012. Ba é an IBRC an Banc Angla-Éireannach (Anglo) agus Cumann Foirgníochta Forleiththeadach na hÉireann (INBS) roimhe sin.
 - b Tá thart ar €40 milliún den ioncam gaolmhar ón mBanc Ceannais inchurtha i leith Permanent TSB. Mar gheall ar shlánú, níl sé le feiceáil i Fíor 3.9.
 - c Féach Iarscríbhinn B chun tuilleadh sonraí a fháil.

Iarscríbhinn B Caipitliú na mBanc tríd Infheistíochtaí

Ar an iomlán, rinne an Stát instealltaí caipitil de €66.8 billiún, glan ó ioncam táille de dhíreach os cionn €260 milliún, i gceithre institiúid airgeadais agus bhí, faoi dheireadh 2014, luach €5.3 billiún de dhiúscairtí déanta aige (féach Fíor 3.10).

Fíor 3.10 Caipitliú na mBanc – infheistíochtaí agus diúscairtí, Nollaig 2014

	AIB	Banc na hÉireann	Permanent TSB	Bainc thrádála – iomlán	IBRC	Iomlán
Infheistíochtaí	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn
Gnáthscaireanna ^a	(10.8)	(3.1)	(2.3)	(16.2)	(4.1)	(20.3)
Scaireanna Tosaíochta ^b	(3.5)	(1.8)	–	(5.3)	–	(5.3)
Ranníocaíocht chaipitil	(6.0)	–	–	(6.0)	–	(6.0)
Nótaí caipitil teagmhasacha ^c	(1.6)	(1.0)	(0.4)	(3.0)	–	(3.0)
Luach na nótaí gealltanais arna n-eisiúint ^d	(0.3)	–	–	(0.3)	(30.6)	(30.9)
Irish Life	–	–	(1.3)	(1.3)	–	(1.3)
Infheistíochtaí glan ó ioncam táill ^e	(22.2)	(5.9)	(4.0)	(32.1)	(34.7)	(66.8)
Diúscairtí						
Gnáthscaireanna	–	1.1	–	1.1	–	1.1
Scaireanna tosaíochta	–	1.9	–	1.9	–	1.9
Nótaí caipitil teagmhasacha	–	1.0	–	1.0	–	1.0
Irish Life	–	–	1.3	1.3	–	1.3
Diúscairtí infheistíochtaí	–	4.0	1.3	5.3	–	5.3
Glaninfheistíocht	(22.2)	(1.9)	(2.7)	(26.8)	(34.7)	(61.5)

Foinsí: NPRF agus an Roinn Airgeadais.

- Nótaí:
- a Áirítear le gnáthscaireanna díbhinní ar scaireanna tosaíochta a fuarthas i bhfoirm gnáthscaireanna (AIB €1.41 billiún agus Banc na hÉireann €0.25 billiún).
 - b I Márta 2009, d'infheistigh NPRF €3.5 billiún i scaireanna tosaíochta i mBanc na hÉireann. Sa dara Ráithe 2010, bhí iomlán de €1.66 billiún de na scaireanna sin aistrithe go gnáthscaireanna (áirithe i ngnáthscaireanna thuas).
 - c Cáilíonn nótaí caipitil teagmhasacha mar chaipiteal leibhéal a dó. Aistrítear iad go gnáthscaireanna faoi imthosca áirithe, ina measc má thiteann an príomh-chóimheas caipitil leibhéal a haon faoi bhun 8.25%.
 - d Cuireadh na nótaí gealltanais a bhí á sealbhú ag IBRC ar ceal i mí Feabhra 2013 agus malartaíodh iad idir an NTMA agus an Banc Ceannais ar bhannaí státhchiste ar ráta comhlúthach ar bhfiú €25.034 billiún ar an iomlán é.
 - e Ba ionann an t-ioncam táille a baineadh as infheistíochtaí thart ar €260 milliún ar an iomlán.

Ioncam ó Infheistíochtaí agus Luach Iarmharach Measta Infheistíochtaí an Stáit i mBainc

Ba ionann an t-ioncam iomlán a fuarthas maidir leis na hinfeistíochtaí go dtí deireadh 2014 agus €3.8 billiún agus ba é luach iarmharach measta infheistíochtaí an Stáit i mbainc amháil an 31 Nollaig 2014 ná €16.7 billiún (féach Fíor 3.11).

Fíor 3.11 Ioncam ó agus luach iarmharach measta infheistíochtaí an Stáit i mbainc, Nollaig 2014

Ioncam ó infheistíochtaí	AIB	Banc na hÉireann	Permanent TSB	Iomlán
	€bn	€bn	€bn	€bn
<i>NPRF</i>				
Ioncam táille ar scaireanna tosaíochta	0.03	0.03	–	0.06
Gnáthscaireanna in lieu ar dhíbhiní ar scaireanna tosaíochta	1.41	0.25	–	1.66
Díbhiní ar scaireanna tosaíochta	–	0.74	–	0.74
Cealú bharántais scaireanna tosaíochta	0.05	0.49	–	0.54
<i>Státchiste</i>				
Ús cúpóin ar nótaí caipitil teagmhasacha	0.48	0.15	0.12	0.75
Díbhiní fabhráithe ar dhíol Irish Life	–	–	0.04	0.04
Iomlán	1.97	1.66	0.16	3.79
Luach iarmharach measta na n-infeistíochtaí				Luacháil
Banc				€bn
<i>IBRC</i> ^a				–
<i>AIB</i> ^b				13.3
<i>Banc na hÉireann</i> ^c				1.4
<i>Permanent TSB</i> ^d				2.0
Iomlán				16.7

Foinsí: NPRF agus an Roinn Airgeadais.

- Nótaí:
- a Dúirt an Roinn go measann sé nach féidir an infheistíocht gan íoc in IBRC a fháil ar ais.
 - b Cothromas (€7.2 billiún), scaireanna tosaíochta (€4.6 billiún) agus nótaí caipitil teagmhasacha (€1.6 billiún). Ní hionann na figiúirí sin agus €13.3 billiún mar gheall ar shlánú. Rinneadh Ernst and Young luacháil ar an gcothromas agus ar na scaireanna tosaíochta, thar ceann Chiste Infheistíochta Straitéisí na hÉireann (ISIF). Aistríodh sócmhainní NPRF chuig ISIF i mí na Nollag 2014. Rinneadh luacháil ar na nótaí caipitil teagmhasacha ag a gcostas.
 - c Rinneadh luacháil ar an gcothromas i mBanc na hÉireann (€1.4 billiún) ag praghsanna an mhargaidh.
 - d Cothromas (€1.6 billiún) agus nótaí caipitil teagmhasacha (€0.4 billiún). Rinneadh an Stát infheistíocht chothromais de €2.3 billiún in Permanent TSB. Ní dheanadh luacháil ar an infheistíocht sin ó shin. Níor theastaigh luacháil den sórt sin chun críocha cuntasáíochta an Rialtais. In 2015, rinne Permanent TSB cleachtadh bailithe caipitil nach raibh an Stát páirteach ann. Tar éis an chleachtaidh sin, d'iarr Permanent TSB ar an Aire Airgeadais cuid dá scairshealbha a dhíol d'fhonn scair an Stáit den scairchaipiteal méadaithe a laghdú go dtí 75% d'fhonn príomhliostú margaidh a éascú ar stocmhallartáin na hÉireann agus Londain. Fuair an Stát €97 milliún ar an diúscairt. Mheas an Roinn gur fiú an infheistíocht chothromais atá fágtha ag an Stát €1.5 billiún bunaithe ar phraghsanna an mhargaidh i mí Lúnasa 2015. Bunaithe ar an diúscairt sa Bhealtaine agus ar an luacháil mheasta sin, is é luach iarmharach an chothromais amháil deireadh 2014 ná €1.6 billiún. Rinneadh luacháil ar na nótaí caipitil teagmhasacha ag a gcostas.

Iarscríbhinn C Costas Measta Fhónamh an Fhiachais a bhain le hinfheistíochtaí an Stáit

Measadh san imscrúdú go raibh an costas fónaímh fiachais a bhain leis na hinfheistíochtaí, lena n-áirítear costais bharúlacha fónaímh fiachais na n-infheistíochtaí arna ndéanamh ag an NPRF, amhail deireadh 2014 ag thart ar €8.7 billiún (féach Fíor 3.12).

Fíor 3.12 Costas measta fhónamh an fhiachais a bhain leis na hinfheistíochtaí, 2009 go dtí 2014 (lena n-áirítear na costais bharúlacha maidir le fónamh fiachais infheistíochtaí NPRF)

Rangaithe de réir Bliana

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Iomlán
Foinse cistithe	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn
Státhchiste	0.08	0.17	0.35	0.72	0.75	0.74	2.81
Nótaí gealltanais	–	–	0.57	0.01	0.01	0.01	0.60
Nótaí ráta chomhlúthaigh ^a	–	–	–	–	0.67	0.95	1.62
NPRF	0.22	0.33	0.65	0.84	0.86	0.81	3.71
Iomlán	0.30	0.50	1.57	1.57	2.29	2.51	8.74

Rangaithe de réir Bainc

	AIB	Banc na hÉireann	Permanent TSB	Bainc thrádála – iomlán	IBRC	Iomlán
Foinse cistithe	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn	€bn
Státhchiste	0.61	0.04	0.39	1.04	1.77	2.81
Nótaí gealltanais	0.05	–	–	0.05	0.55	0.60
Nótaí ráta chomhlúthaigh	–	–	–	–	1.62	1.62
NPRF	3.02	0.69	–	3.71	–	3.71
Iomlán	3.68	0.73	0.39	4.80	3.94	8.74

Foinse: Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

Nóta: a Áirítear leis an gcostas a bhain le nótaí ráta chomhlúthaigh a chistiú na préimheanna a d'íoc an NTMA chun roinnt de na nótaí sin a athcheannach ón mBanc Ceannais.

Nótaí Gealltanais

Eisíodh nótaí gealltanais don EBS (€250 milliún) agus IBRC (€30.6 billiún) in 2010. Faoi dheireadh 2014, bhí aisíocaíochtaí caipitil de €49 milliún déanta ag an Stát maidir leis na nótaí gealltanais arna n-eisiúint do EBS, anuas ar ús €51 milliún, rud a d'fhág iarmhéid de €201 milliún. Laghdaigh íocaíocht eile in 2015 an t-iarmhéid go €187 milliún.

Maidir leis na nótaí gealltanais arna n-eisiúint don IBRC

- ba é an muirear úis maidir le 2010 ná €554 milliún. Faoi théarmaí na nótaí, níor gearradh aon ús le haghaidh 2011 ná 2012
- faoi dheireadh 2012, bhí fócaíochtaí €6.12 billiún déanta ag an Stát maidir le nótaí gealltanais, i bhfoirm bannaí rialtais a raibh luach €3.06 billiún ag gabháil leo agus airgead tirim de €3.06 billiún, rud a d'fhág iarmhéid glan de dhíreach os cionn €25 billiún
- nuair a ceapadh comh-leachtaitheoirí speisialta ar an IBRC i mí Feabhra 2013, tháinig bannaí rialtais arbh fhiú €25 billiún iad in ionad na nótaí gealltanais a bhí i seilbh Bhanc Ceannais na hÉireann mar chomhthaobhacht le haghaidh iasachtaí leis an IBRC ag an am. D'eisigh an NTMA na bannaí sin don Bhanc Ceannais.

Bannaí Eisithe chun dul in ionad Nótaí Gealltanais

D'eisigh an NTMA bannaí ráta chomhlúthaigh le luach ainmniúil de €25 billiún don Bhanc Ceannais a thiocfaidh in aibíocht faoi cheann 25 go 40 bliain. Tá an ráta úis ar na bannaí bunaithe ar ráta úis 6-mhí Euribor móide corrlach seasta ag 2.62% ar an meán thar na n-ocht eisiúint.

In 2014, dhíol an Banc Ceannais €500 milliún de na bannaí sin ar ais leis an NTMA. Mar gheall gur thit an costas iasachta, bhí luach na mbannaí méadaithe agus rinne an Banc Ceannais gnóthachan de €180 milliún ar an diúscairt.

Tá an modheolaíocht a úsáideadh chun costas measta fhónamh an fhiachais a bhain le gach foinse cistithe a ríomh leagtha amach i Fíor 3.13.

Fíor 3.13 Na modheolaíochtaí a úsáideadh chun costas chistiú na n-infheistíochtaí i mbainc a mheas amhail deireadh 2014

Foinse cistithe	Modh
Cistiú Státhchiste	- Measadh an costas a bhain le cistiú infheistíochtaí ag úsáid an ráta de na hiasachtaí is déanaí ón NTMA sa ráithe inar tharla na hidirbhearta, ag úsáid rátaí á soláthar ag an NTMA. - Maidir le diúscairtí nó ioncam a fuarthas in airgead tirim, ríomhadh na laghduithe ar an gcostas cistithe nuair a fuair an Státhchiste na fáлтаis ag úsáid an chur chuige céanna.
Nótaí gealltanais	Is ionann costas cistithe na nótaí gealltanais agus an méid úis a íocann an Stát.
Bannaí Rialtais	Ríomhadh an costas maidir le bannaí rialtais a chistiú (lena n-áirítear nótaí ráta chomhlúthaigh) ag úsáid na rátaí atá i bhfeidhm ar na bannaí.
NPRF	Mhaoinigh an NPRF a infheistíochtaí óna chuid acmhainní féin. Dá bhrí sin, ní raibh aon mhuirear díreach úis ar an Stát de bharr na n-infheistíochtaí sin. Mar sin féin, bhí deis nó costas barúlach don Stát mar, i gcás nach ndéanfaí na cistí a infheistiú sna bainc, bheidís ar fáil chun críocha eile. Measadh dhá chur chuige san imscrúdú mar bhonn chun costas barúlach an chistithe don Stát a mheas. - Ba é an chéad chur chuige ná an deis chostas a mheas – is é sin, cad a thuillfeadh an NPRF dá gcoinneadh sé na cistí chun infheistiú a dhéanamh dá rogha féin. Dúirt an NPRF gur sócmhainní domhanda leachtacha iad na sócmhainní a leachtaíodh chun na hinfeistíochtaí sna bainc a mhaoiniú (lena n-áirítear ionstraimí fiachais agus cothromais), rud a d'fhág an Ciste le hualú méadaithe i sócmhainní leachtacha (lena n-áirítear cothromas agus réadmhaoín phríobháideach). Dúirt an NPRF i gcás nach ndéanfaí na haistarraingtí, go bhfuil sé réasúnta glacadh leis go mbeadh an Ciste fós infheistithe ag teacht lena leithdháileadh straitéiseach fadtéarmach ar shócmhainní agus go dtuillfeadh an Ciste an toradh céanna lena thagarmharc straitéiseach fadtéarmach thar an tréimhse 2009 go dtí 2014 – thart ar 11% in aghaidh na bliana. - Ba é an dara cur chuige a úsáideadh ná meastachán a thabhairt ar chostas na gcistí ar chostas iasachta an Státhchiste, ar an mbunús dá mbeadh na cistí ar fáil don Státhchiste, go bhféadfaí iasachtaí an Stáit a bheith laghdaithe ag costas na n-infheistíochtaí a rinne an NPRF (€20.7 billiún). Ríomhadh an costas barúlach úis, san imscrúdú, mar an t-ús a thabhaigh an Státhchiste ar na hiasachtaí a d'fhéadfaí a sheachaint dá mbeadh na cistí NPRF ar fáil don Stát chun críocha seachas iad a infheistiú i mbainc. Maidir le diúscairtí nó ioncam a fuarthas in airgead tirim, ríomhadh na laghduithe ar an gcostas cistithe nuair a fuair an NPRF na fáлтаis ag úsáid an chur chuige céanna. Úsáideadh an dara cur chuige (a d'fhág costas cistithe i bhfad níos ísle ná an chéad chur chuige) san imscrúdú.

Iarscríbhinn D Scéimeanna Ráthaíochta Dlíteanas

Ráthaigh an Stát dliteanas áirithe na mbanc faoi thrí phríomhscéim - Scéim Ráthaíochta Taiscí, Scéim na bhForas Creidmheasa (Tacaíocht Airgeadais) agus an Scéim Ráthaíochta Dlíteanas Incháilithe.

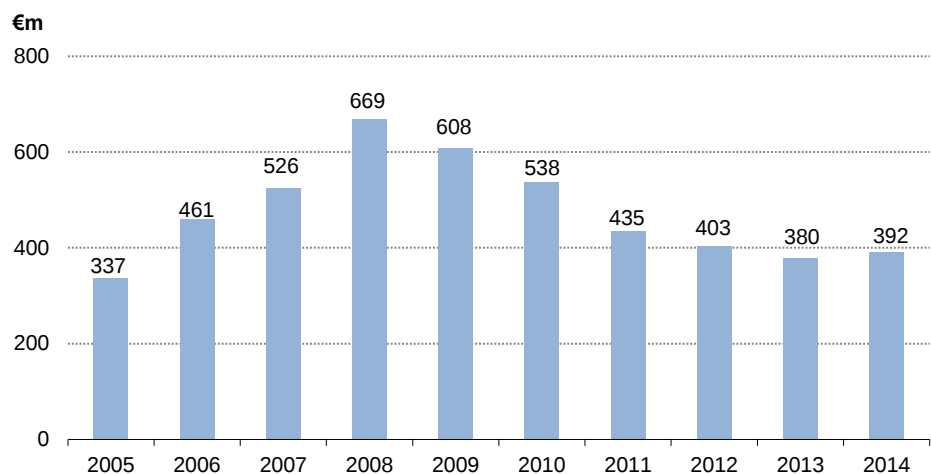
Scéim Ráthaíochta Taiscí

Ráthaíonn an Scéim Ráthaíochta Taiscí taiscí incháilithe suas go dtí €100,000 in aghaidh an taisceora in aon bhanc, cumann foirgníochta nó comhar creidmheasa atá ceadúnaithe chun taiscí a fháil in Éirinn agus atá údaraithe ag an mBanc Ceannais.¹

Éilítear ar bhainc, lena n-áirítear comhair chreidmheasa le héifeacht ón 30 Samhain 2012, faoi réir fhorálacha na scéime cistí a thaisceadh chuig luach 0.2% dá dtaiscí iomlána i gCuntas Cosanta Taiscí arna riar ag an mBanc Ceannais. Chomhlíonfaí aon éilimh ó thaisceoirí faoin scéim sa chéad ásc ó acmhainní an Chuntais Cosanta Taiscí agus chomhlíonfaí aon easnamh iarmharach ansin ó Lárchiste an Státhiste a gheofaí ar ais in am agus i dtráth ó earnáil na baincéireachta.

Ag deireadh 2014, bhí 32 bhanc agus cumann foirgníochta agus 377 gcomhar creidmheasa faoi réir fhorálacha na scéime. Ba é an t-iarmhéid sa Chuntas Cosanta Taiscí ar an dáta sin ná €392 milliún (féach Fíor 3.14).

Fíor 3.14 Iarmhéid an chuntais cosanta taiscí ag deireadh bliana 2005 go 2014

1 An tAcht Seirbhísí Airgeadais (Scéim Ráthaíochta Taiscí), 2009.

2 Íocadh €25 milliún in 2013 agus €11 milliún in 2014.

3 Rinneadh leachtú ar Chomhar Creidmheasa Chuan Bhaile an Chaisleáin i mí Iúil 2014.

4 Tugadh bunús dlí don scéim tríd an Acht um Fhorais Chreidmheasa (Tacaíocht Airgeadais) 2008, a síníodh ina dhlí an 2 Deireadh Fómhair 2008. Ba iad na forais a bhain leas as an scéim ná AIB, Anglo, Banc na hÉireann, EBS, Irish Life and Permanent, INBS agus Postbank Limited (na 'forais chumhdaithe').

Foinse: Ráiteas Cuntas an Bhainc Ceannais 2005 go 2014

Rinneadh íocaíochtaí, arbh fhiú €47 milliún iad, faoin scéim le taisceoirí incháilithe tar éis leachtú IBRC (€36 milliún)² agus Chomhar Creidmheasa Chuan Bhaile an Chaisleáin (€11 milliún).³ Rinneadh na híocaíochtaí ón gCuntas Cosanta Taiscí agus ní dhearnadh aon ghlaoch ar chistí an Státhiste.

Scéim Ráthaíochta Bainc CIFS

Thug Scéim na bhForas Creidmheasa (Tacaíocht Airgeadais) (Scéim Ráthaíochta Bainc CIFS), a bhí i bhfeidhm ó Mheán Fómhair 2008 go Meán Fómhair 2010, ráthaíocht as raon leathan dlíteanas bainc do seacht gcinn d'institiúidí a roghnaigh leas a bhaint as an scéim.⁴

Chuaigh an Scéim Ráthaíochta Bainc CIFS in éag an 29 Meán Fómhair 2010 agus níor bhain aon dliteanais nach raibh aistrithe chuig an Scéim Ráthaíochta Dliteanas Incháilithe faoin dáta sin aon bhuntáiste as ráthaíocht Rialtais níos mó.

B'éigean do na hinstiúidí/forais a bhí cumhdaithe íocaíochtaí a dhéanamh as an gcosaint a cuireadh ar fáil faoin scéim. Mar thoradh air sin, fuarthas díreach os cionn €759 milliún ó na bainc agus saothraíodh beagnach €4.6 milliún in ús ar na hiarmhéideanna sealbhaithe. Tar éis dhul in éag na scéime, íocadh an méid iomlán a bailíodh leis an Státhchiste toisc nach ndearnadh aon éilimh.

Scéim Ráthaíochta Dliteanas Incháilithe

Tháinig an Scéim Ráthaíocht Dliteanas Incháilithe (ELG) i bhfeidhm i mí na Nollag 2009. Dearadh í chun ráthaíocht níos fadtéarmaí a thabhairt le haghaidh dliteanas baincéireachta áirithe. Riarann an NTMA an scéim thar ceann an Aire.

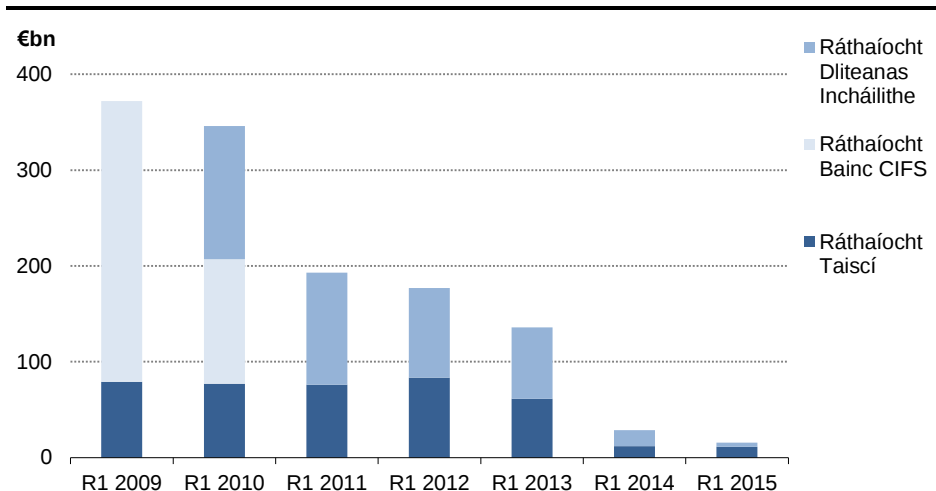
Íocann na ceithre instiúid atá rannpháirteach in ELG táille as an gcumhdach a fhaigheann siad.¹ Déantar íocaíochtaí táillí isteach i gcuntas ainmnithe ag an mBanc Ceannais agus íoctar iad ar bhonn ráithiúil leis an Státhchiste i bhfoirm riaráistí. Ba ionann na táillí a bailíodh ó na hinstiúidí go dtí deireadh mhí na Nollag 2014 agus díreach os cionn €3.58 billiún agus saothraíodh ús ar an gcuntas arbh fhiú €3.28 milliún é. Tá an t-iomlán íochta in iomlán leis an Státhchiste.

Ar an 26 Feabhra 2013, d'fhógair an tAire go rabhthas chun deireadh a chur leis an scéim maidir le gach dliteanas nua le héifeacht ó mheán oíche an 28 Márta 2013. Bhí iomlán de €74.6 billiún cumhdaithe ag an scéim nuair a dúnadh í, ach bhí an tsuim laghdaithe go dtí €4.2 billiún faoi mhí Márta 2015 (féach Fíor 3.15).

Éilimh faoin Scéim

Rinneadh roinnt éileamh faoin scéim tar éis leachtú IBRC i mí Feabhra 2013. Ba ionann na híocaíochtaí éilimh iomlána an 31 Nollaig 2014 agus €1,072 milliún – €934 milliún maidir le bannaí agus €138 milliún maidir le taiscí. Bhí €2 mhilliún eile íochta in éilimh in 2015 maidir le taiscí IBRC.

Fíor 3.15 Dliteanais ráthaithe na bhforas cumhdaithe, Márta 2009 go dtí Márta 2015

1 AIB, IBRC, Banc na hÉireann agus Irish Life and Permanent.

Iarscríbhinn E Íocaíochtaí as Seirbhísí Sainchomhairleoireachta

D'úsáid an Stát, tríd an mBanc Ceannais, an NTMA, an Roinn agus an NPRF, seirbhísí comhairleoirí agus iad ag forbairt agus ag cur i bhfeidhm na mbearta a bhfuil sé mar aidhm acu eanáil na baincéireachta a chobhsú.

Faoi dheireadh 2014 bhí beagnach €152 milliún íoctha ag na comhlachtaí maidir le seirbhísí sainchomhairleoireachta – leagtar amach i Fíor 3.16 na híocaíochtaí, arna rangú ag an mbearta dar soláthraíodh an tseirbhís ghaolmhar.

Fíor 3.16 Íocaíochtaí as seirbhísí sainchomhairleoireachta le haghaidh bearta cobhsaíochta baincéireachta, arna rangú ag an gcineál seirbhíse a soláthraíodh, 2008 go dtí 2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Iomlán
Céim na cobhsaíochta	€m	€m	€m	€m	€m	€m	€m	€m
Athstruchtúrú, athchaipitliú agus ráthaíochtaí	6.48	14.24	12.02	18.23	3.36	3.49	1.16	58.98
Clár um bearta airgeadais	–	–	–	28.13	1.57	1.14	0.30	31.14
Measúnú cuimsitheach	–	–	–	–	–	–	22.62	22.62
Riaráistí morgáiste cónaithe	–	–	–	0.02	7.01	8.67	1.41	17.11
Eile ^a	0.06	6.49	2.73	8.39	1.55	1.75	1.10	22.07
Iomlán	6.54	20.73	14.75	54.77	13.49	15.05	26.59	151.92

Foinsí: An Banc Ceannais, NTMA, An Roinn Airgeadais agus an NPRF.

Nótaí: a Áirítear in eile comhairle ghinearálta (€10.0 milliún) agus comhairle maidir le comhair chreidmheasa (€4.2 milliún), NAMA (€2.9 milliún), bainistiú géarchéime (€2.5 milliún), náisiúnú na mbanc (€2.0 milliún), fiosrúchán maidir leis an ngéarchéim baincéireachta (€0.4 milliún) agus cúnamh leachtachta (€0.1 milliún).

Fuair 19 gnólacht íocaíochtaí arbh fhiú €149 milliún ar an iomlán iad – íocaíochtaí idir €664,000 go dtí €33 milliún – agus fuair 53 eile €2.9 milliún ar an iomlán – íocaíocht idir níos lú ná €10,000 go dtí díreach faoi bhun €350,000 (féach Fíor 3.17).

Fuair ceithre ghnólacht beagnach 60% den iomlán

- i measc na n-íocaíochtaí a rinneadh le Arthur Cox bhí €26.9 milliún maidir le hathstruchtúrú, athchaipitliú agus ráthaíochtaí, €2 milliún maidir le NAMA agus €2 milliún maidir le náisiúnú na mbanc
- i measc na n-íocaíochtaí a rinneadh le Blackrock Financial Management bhí thart ar €12.5 milliún maidir leis an gclár um bearta airgeadais agus €11 milliún maidir le riaráistí morgáistí cónaithe
- i measc na n-íocaíochtaí a rinneadh le Ernst and Young bhí €5.9 milliún maidir le riaráistí morgáistí cónaithe, €10.2 milliún maidir leis an measúnú cuimsitheach agus €4.5 milliún maidir leis an gclár um bearta airgeadais
- i measc na n-íocaíochtaí a rinneadh le KPMG bhí €11.2 milliún maidir leis an measúnú cuimsitheach agus €2.0 milliún maidir le bainistíocht géarchéime.

Fíor 3.17 Íocaíochtaí as seirbhísí comhairliúcháin le haghaidh beart cobhsaíochta baincéireachta, arna rangú de réir an tsoláthraí seirbhíse, 2008 go dtí 2014

	An Banc Ceannais	NTMA	An Roinn Airgeadais	NPRF	Iomlán
Soláthraí Seirbhíse	€m	€m	€m	€m	€m
Arthur Cox	1.86	9.92	19.12	2.16	33.06
Blackrock Financial Management	23.48	–	–	–	23.48
Ernst and Young	20.90	–	–	–	20.90
KPMG	13.19	–	–	–	13.19
Goldman Sachs	–	9.39	–	–	9.39
PricewaterhouseCoopers	6.06	0.45	0.37	1.58	8.46
Merrill Lynch	–	7.33	–	–	7.33
NM Rothschild & Sons	–	6.96	–	–	6.96
Boston Consulting Group UK LLP	5.08	–	–	–	5.08
McKinsey & Company	–	4.41	–	–	4.41
Deloitte and Touche	4.11	–	0.10	–	4.21
Barclays Bank plc	3.51	–	–	–	3.51
Grant Thornton	2.16	–	–	–	2.16
Mazars	1.76	–	0.11	–	1.87
Matheson Ormsby Prentice	0.38	0.07	1.09	–	1.54
McEvoy Partners	–	0.99	–	–	0.99
MKO Partners	0.93	–	–	–	0.93
McCann Fitzgerald	0.86	–	–	–	0.86
AIB Corporate Finance Ltd	–	0.66	–	–	0.66
Eile ^a	0.89	0.69	0.94	0.41	2.93
Iomlán	85.17	40.87	21.73	4.15	151.92

Foinsí: An Banc Ceannais, NTMA, An Roinn Airgeadais agus an NPRF.

Nóta: a fuair 53 duine aonair nó gnólacht íocaíochtaí arbh fhiú €2.93 milliún ar an iomlán iad. Bhí na híocaíochtaí idir €10,000 go dtí díreach faoi bhun €350,000.

Fíor 3.18 Gnólachtaí atá cáilithe chun sainseirbhísí airgeadais a sholáthar don Roinn Airgeadais, 2015

1 – Comhairle maidir le margaí caipitil, cumais agus fáiltais straitéiseacha agus athstruchtúrú	2 – Comhairle ghinearálta faoi chúrsaí airgid	3 – Seirbhísí dáileacháin margaí caipitil
Bank of America Merrill Lynch	Alvarez and Marsal	Bank of America Merrill Lynch
Barclays	Aon Hewitt	Barclays
Citi	BlackRock Solutions	Citi
Credit Suisse	Boston Consulting Group	Credit Suisse
Deutsche Bank	Citi	Deutsche Bank
Goldman Sachs	Ernst and Young	Goldman Sachs
JP Morgan	Goldman Sachs	Goodbody
Lazard	Goodbody	Investec
Nomura	Grant Thornton	J&E Davy
Rothschild	IBI	JP Morgan
UBS	KPMG	Nomura
	MKO – EisnerAmper	UBS
	Oliver Wyman	
	Promontory	
	UBS	

 Foinse: An Roinn Airgeadais

Fíor 3.19 Gnólachtaí atá cáilithe chun sainseirbhísí dlí a sholáthar don Roinn Airgeadais, 2015

William Fry
 Arthur Cox
 A&L Goodbody
 Matheson
 McCann Fitzgerald
 Mason Hayes & Curran
 Byrne Wallace

 Foinse: An Roinn Airgeadais

Caiteachas Vótáilte
